

Czwartek, 28 listopada 2019 r.

P9_TA(2019)0074

Haiti**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie Haiti (2019/2928(RSP))**

(2021/C 232/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Haiti, w szczególności z dnia 19 stycznia 2011 r. w sprawie sytuacji na Haiti rok po trzęsieniu ziemi: pomoc humanitarna i odbudowa ⁽¹⁾, a także z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie niewolnictwa dzieci na Haiti ⁽²⁾,
- uwzględniając sprawozdanie roczne UE na temat praw człowieka i demokracji na świecie w 2018 r., w szczególności zawarte w nim informacje na temat aktualnej sytuacji na Haiti, przyjęte przez Radę w dniu 13 maja 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe unijnej misji powyborczej na Haiti w dniach 19–23 listopada 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie roczne Misji Stabilizacyjnej ONZ na Haiti (MINUSTAH) oraz Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka (UN OHCHR) z lipca 2017 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Haiti w okresie od 1 lipca 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.,
- uwzględniając sprawozdanie MINUSTAH i UN OHCHR w sprawie zarzutów naruszeń praw człowieka w dniach 13 i 14 listopada 2018 r. w dzielnicy La Saline w Port-au-Prince,
- uwzględniając powszechny okresowy przegląd praw człowieka na Haiti, przyjęty przez Radę Praw Człowieka ONZ na jej 34. sesji w dniu 17 marca 2017 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 16 grudnia 1966 r., którego Haiti jest państwem-stroną,
- uwzględniając umowę z Kotonu,
- uwzględniając Deklarację praw człowieka ONZ,
- uwzględniając Konwencję o prawach dziecka, której Haiti jest sygnatariuszem,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2476 (2019) z dnia 25 czerwca 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe unijnej misji obserwacji wyborów z 2015 r.,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 7 listopada 2019 r. wydane w imieniu Unii Europejskiej w sprawie sytuacji na Haiti,
- uwzględniając artykuł opublikowany przez Amnesty International w dniu 31 października 2019 r., w którym przedstawiono dowody na nadmierne użycie siły wobec demonstrantów,
- uwzględniając sprawozdanie Biura ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej z dnia 1 października 2019 r. w sprawie sytuacji na Haiti,
- uwzględniając oświadczenie delegatury Unii Europejskiej na Haiti złożone w dniu 28 maja 2019 r.,
- uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 46.

⁽²⁾ Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 40.

Czwartek, 28 listopada 2019 r.

- A. mając na uwadze, że po tym, jak w lipcu 2018 r. rząd zapowiedział, że zniesie dotacje, dopuszczając do podwyżek cen paliw nawet o 50 %, na Haiti wybuchły powszechne protesty i najpoważniejsze od lat niepokoje społeczne; mając na uwadze, że środek ten wynikał z cięć uzgodnionych w lutym 2018 r. z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW) w zamian za pożyczki finansowe w wysokości 96 mln USD, stanowiące dla Haiti pomoc w spłacie zadłużenia zagranicznego;
- B. mając na uwadze, że podczas demonstracji zorganizowanych przez przywódców opozycji domagano się ustąpienia prezydenta Jovenela Moïse'a ze względu na galopującą inflację, zarzuty systematycznej korupcji wśród rządzących, dotyczące również byłego prezydenta Michela Martelly'ego, a także brak bezpieczeństwa gospodarczego i żywnościowego, przy czym na świecie protesty te przeszły bez echa; mając na uwadze, że demonstracje, które rozpoczęły się ponad rok temu w proteście przeciwko skandalom korupcyjnym z udziałem władz haitańskich, pochłonęły około stu ofiar i przerodziły się w rozruchy na wielką skalę; mając na uwadze, że korupcja wydaje się endemicznym problemem społeczno-politycznym Haiti;
- C. mając na uwadze, że siły bezpieczeństwa stłumiły protesty przy użyciu ostrej amunicji i gazu łzawiącego; mając na uwadze, że według UN OHCHR w lutym w protestach zginęło 41 osób, a 100 odniosło rany; mając na uwadze, że według najnowszych danych OHCHR w okresie od 15 września do 1 listopada 2019 r. w podobnych protestach śmierć poniosły co najmniej 42 osoby, z których 19 zginęło z rąk funkcjonariuszy organów ścigania, a ponadto 86 osób zostało rannych;
- D. mając na uwadze, że od marca 2019 r. Haiti nie ma rządu, co ogranicza dostęp tego kraju do pomocy międzynarodowej i pożyczek Banku Światowego; mając na uwadze, że od stycznia 2020 r. Haiti nie będzie miało Parlamentu, gdyż w październiku 2019 r. nie udało się przeprowadzić wyborów parlamentarnych; mając na uwadze, że Jovenel Moïse zapowiedział, że zamierza przeprowadzić reformy konstytucyjne zwiększające uprawnienia prezydenta;
- E. mając na uwadze, że pomimo demonstracji nie podjęto żadnych działań prawnych; mając na uwadze, że ta bezkarność oraz brak zainteresowania społeczności międzynarodowej jeszcze podsycały przemoc; mając na uwadze, że przewlekły, nadal utrzymujący się kryzys spowodował dodatkowe ograniczenie dostępu do opieki zdrowotnej, żywności, edukacji, a także niemożność zaspokojenia innych potrzeb oraz skutkuje przerwami w dostawach energii elektrycznej i paliw;
- F. mając na uwadze, że po trzęsieniu ziemi w 2010 r. wiele społeczności nadal nie ma dostępu do sieci elektroenergetycznej i w celu zaspokojenia codziennych potrzeb musi korzystać z prądnic; mając na uwadze, że wzrost cen paliwa jeszcze bardziej ograniczył możliwości gospodarcze;
- G. mając na uwadze, że istnieją wiarygodne dowody na to, że policja, uzbrojona w broń półautomatyczną, strzelała w czasie protestów ostrą amunicją, naruszając prawo międzynarodowe w zakresie praw człowieka oraz standardy dotyczące użycia siły; mając na uwadze, że dziennikarze są celem stałego nękania i fizycznych napaści; mając na uwadze, że dziennikarz radia Méga, które relacjonowało protesty, Néhémie Joseph został zastrzelony w swoim samochodzie 11 października 2019 r., fotoreportera Associated Press Chery'ego Dieu-Nalio postrzelono w twarz we wrześniu 2019 r., reporter radia Sans Fin Pétion Rospide został zastrzelony w swoim samochodzie w czerwcu 2019 r., a dziennikarz Vladimir Legagneur zaginął w marcu 2018 r.;
- H. mając na uwadze, że bezkarność panuje także w sprawach takich, jak masakra w La Saline – na przedmieściach stolicy, Port-au-Prince – gdzie w październiku 2018 r. arbitralnie zabito 70 osób, a 13 kobiet zgwałcono; mając na uwadze, że rząd utrzymuje, że ta masakra była skutkiem wojny gangów; mając na uwadze, że Organizacja Państw Amerykańskich (OPA) oraz misja ONZ na rzecz Wsparcia Wymiaru Sprawiedliwości na Haiti (MINUJUSTH) – na podstawie informacji zebranych przez Krajową Sieć Praw Człowieka (RNDDH) – utrzymują, że ta masakra była konsekwencją nieprzyjęcia przez mieszkańców La Saline łapówki, za pomocą której żona prezydenta Martine Moïse i niektórzy przedstawiciele rządu próbowali skłonić ich do zaprzestania demonstracji przeciwko prezydentowi Moïse'owi; mając na uwadze, że organizacje praw człowieka na Haiti zwróciły się do OPA o wysłanie misji celem przeprowadzenia śledztwa w sprawie tej masakry;
- I. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie bezpieczeństwa w kraju pogorszyła się drastycznie w październiku 2017 r., gdy misję MINUSTAH zastąpiła misja MINUJUSTH, której personel ma ograniczone przeszkolenie policyjne;

Czwartek, 28 listopada 2019 r.

- J. mając na uwadze, że dyskryminacja ze względu na płeć nadal stanowi poważny problem na Haiti; mając na uwadze, że wskaźnik nierówności płci na Haiti wynosi 0,593, zatem w rankingu za rok 2015 plasuje się ono na 142. miejscu wśród 159 krajów; mając na uwadze, że dyskryminacja, stygmatyzacja i wykluczenie osób LGBTI oraz przemoc wobec nich mają charakter systemowy i są powszechne na Haiti; mając na uwadze, że dziewczęta są kształcone słabo lub wcale; mając na uwadze, że przepisy penalizujące gwałty i przemoc domową przyjęto dopiero w 2005 r., kodeksu karnego nie nowelizowano od 1835 r., a kobiety i dziewczęta często doświadczają nierówności pod względem ochrony prawnej; mając na uwadze, że 7 listopada 2019 r. w więzieniu cywilnym w Gonaïves zgwałcono 10 więźniarek, wśród nich 15-letnią dziewczynę; mając na uwadze, że od początku protestów przeludnienie, niedostatek żywności, brak widzeń rodzinnych oraz innego rodzaju nieludzkie warunki są powszechne w haitańskim systemie penitencjarnym;
- K. mając na uwadze, że większość dzieci na Haiti nie mogła z początkiem roku szkolnego we wrześniu pójść do szkoły; mając na uwadze, że analfabetyzm i dostęp do edukacji stanowią poważne problemy na Haiti, ponieważ około połowa wszystkich Haitańczyków w wieku powyżej 15 lat nie umie pisać ani czytać, a w całym kraju co najmniej 350 000 dzieci i młodzieży nie uczęszcza do szkoły podstawowej ani średniej;
- L. mając na uwadze, że nadal praktykowany jest system *Restavèk*, będący współczesną formą niewolnictwa, polegający na tym, że haitańskie dzieci ze zubożałych domów są wysyłane przez swoich rodziców do innych rodzin, gdzie pracują jako służba domowa, często padając ofiarą wykorzystywania i złego traktowania, i gdzie nie mają dostępu do edukacji szkolnej;
- M. mając na uwadze, że Haiti, które według wskaźnika rozwoju społecznego UNDP zajmuje 168. pozycję na świecie – niższą niż w poprzednim rankingu – stale potrzebuje pomocy humanitarnej i rozwojowej; mając na uwadze, że według Banku Światowego Haiti, gdzie 59 % ludności żyje poniżej krajowego progu ubóstwa, 24 % poniżej krajowego progu skrajnego ubóstwa, a ponad 40 % ludności nie ma pracy, pozostaje najbiedniejszym krajem w obu Amerykach i jednym z najuboższych państw na świecie; mając na uwadze, że w rządzie szerzy się korupcja, a według wskaźnika postrzegania korupcji za 2018 r. prowadzonego przez Transparency International Haiti zajmuje 161. miejsce wśród 180 państw objętych badaniem;
1. zdecydowanie potępia tłumienie pokojowych protestów przez władze Haiti, a także stosowanie śmiercionośnej broni, arbitralne zatrzymania, zastraszanie, nękanie i przemoc seksualną; domaga się, aby władze haitańskie natychmiast zaprzestały bezprawnego używania siły, w szczególności broni palnej i ostrej amunicji, przeciwko pokojowym demonstrantom oraz aby zagwarantowały prawo ludności do swobodnych i pokojowych demonstracji; popiera żądania ludności Haiti, by położyć kres korupcji i bezkarności;
  2. podkreśla, że aby zapobiec dalszej destabilizacji i cierpieniom ludności, wszystkie zaangażowane strony muszą powstrzymać się od przemocy; wzywa wszystkie strony do podjęcia szczerego, otwartego i pluralistycznego dialogu między Haitańczykami, aby lepiej reagować na podstawowe potrzeby i aspiracje ludności oraz znaleźć trwałe rozwiązania obecnego kryzysu politycznego, gospodarczego i humanitarnego;
  3. przypomina, że reforma wymiaru sprawiedliwości i eliminacja przedłużającego się aresztu tymczasowego oraz walka z korupcją muszą pozostać priorytetem, jak określono w ostatnim powszechnym okresowym przeglądzie praw człowieka; zwraca się do społeczności międzynarodowej, by wspierała naród haitański we wzmacnianiu niezależnego i solidnego systemu sądowego, umożliwiającemu stawianie przed sądem i karanie sprawców przestępstw, bez względu na ich status społeczny;
  4. wzywa do przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie masakry w La Saline, w sprawie nękania dziennikarzy i ataków na nich oraz w sprawie ofiar śmiertelnych od połowy września 2019 r.; domaga się, by wszyscy sprawcy przestępstw zostali postawieni przed sądem i ukarani; potwierdza, jak ważna dla relacjonowania sytuacji jest wolność mediów; wzywa wszystkie strony, by powstrzymały się od ataków na dziennikarzy i umożliwiły im informowanie o sytuacji w kraju; ponownie podkreśla, że należy zagwarantować prawo do pokojowego wyrażania opinii i krytyki;
  5. popiera apel o wysłanie na Haiti na dłuższy okres niezależnej misji ekspertów OPA z zadaniem wyjaśnienia licznych przypadków łamania praw człowieka w tym kraju i w celu przeprowadzenia bezstronnych, gruntownych, przejrzystych i niezależnych dochodzeń, a także zwiększenia odpowiedzialności i zapewnienia rodzinom i żyjącym ofiarom sprawiedliwości i prawdy, o co dopominają się krajowe organizacje zajmujące się prawami człowieka;
  6. odrzuca wszelkie próby przywrócenia dyktatury podejmowane przez niektóre siły; podkreśla, że w celu przywrócenia wiary w system polityczny kraju pilnie potrzebne są reformy strukturalne zarządzania i gospodarki; podkreśla konieczność wyeliminowania systemowej korupcji w rządzie, klientelizmu i erozji praworządności;

Czwartek, 28 listopada 2019 r.

7. zwraca się do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) i do ambasady UE w Port-au-Prince, aby wspierały pełną demokratyczną stabilizację kraju oraz pomogły w likwidacji korupcji i innych form przestępczości;
8. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie 16 października 2019 r. przez Radę Bezpieczeństwa ONZ Zintegrowanego Biura ONZ na Haiti (BINUH), którego zadaniem ma być doradzanie rządowi Haiti w zakresie poprawy stabilności politycznej i dobrego sprawowania rządów; zwraca się do ONZ, aby nadal odgrywała aktywną rolę w procesie utrzymywania i zaprowadzania pokoju, bez powtarzania błędów z przeszłości; wzywa ONZ i jej państwa członkowskie do skutecznego badania zarzutów wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych przez siły pokojowe MINUSTAH i organizacje pozarządowe na Haiti, a także do ścigania sprawców tych przestępstw oraz do zapewnienia wsparcia i zadośćuczynienia ofiarom;
9. zwraca się do UE, by wzmocniła i wsparła zdolność organizacji haitańskich do przyjęcia kierowniczej roli przy podejmowaniu decyzji o rodzaju i przeznaczeniu pomocy, która jest przekazywana do kraju, a także o jej beneficjentach;
10. pilnie wzywa rząd Haiti, aby zapewnił organizacjom humanitarnym swobodny dostęp w celu prowadzenia działalności, udzielania pomocy potrzebującym oraz dystrybucji żywności i innych niezbędnych środków pomocy;
11. wzywa do położenia kresu praktyce *Restavèk*; wzywa rząd Haiti, aby wprowadził środki, które zapewnią rejestrację i ochronę dzieci, pod względem zarówno fizycznym, jak i psychicznym, oraz by egzekwował obowiązek szkolny; wzywa UE do współpracy z rządem Haiti w celu wprowadzenia ram prawnych chroniących prawa dzieci;
12. podkreśla konieczność zwalczania przemocy wobec kobiet i dziewcząt, ustanowienia przepisów przeciwdziałających wszelkim formom przemocy ze względu na płeć, a także konieczność depenalizacji aborcji, która jest obecnie zakazana we wszystkich okolicznościach, w tym w przypadku przemocy seksualnej; uważa za konieczne wprowadzenie pilnych środków w celu ochrony i wsparcia kobiet i dzieci będących ofiarami wykorzystywania seksualnego, takich jak opieka medyczna i psychologiczna oraz specjalne programy włączenia społecznego i rehabilitacji; potępia zbiorowy gwałt na kobietach przetrzymywanych w więzieniu w Gonaives; domaga się szybkiego, bezstronnego, niezależnego i skutecznego dochodzenia w sprawie tych zarzutów; przypomina, że gdy państwo pozbawia obywateli wolności, odpowiada za zagwarantowanie im nienaruszalności i za ich ochronę przed aktami przemocy;
13. potępia projekty ustaw przeciwko osobom LGBT przyjęte w 2017 r., w których wezwano do wprowadzenia zakazu małżeństw homoseksualnych oraz wymieniono homoseksualizm, obok pornografii dziecięcej, kazirodztwa i seksualnego wykorzystywania dzieci w celach komercyjnych, jako powód odmowy obywatelowi świadectwa nieposzlakowanej opinii; wyraża zaniepokojenie z powodu okoliczności śmierci Charlota Jeudy'ego, przewodniczącego Kouraj, grupy popierającej LGBTQI;
14. wzywa rząd Haiti do wprowadzenia systemu administracyjnego, który zagwarantuje rejestrację przy urodzeniu wszystkich noworodków, a także do zadbania o podjęcie środków w celu rejestracji osób, których nie zarejestrowano przy narodzinach;
15. wzywa do systematycznej walki z przemocą wobec osób starszych;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, państwom członkowskim, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, Radzie Ministrów AKP-UE, instytucjom CARIFORUM, rządowi i parlamentowi Haiti oraz Sekretarzowi Generalnemu ONZ.